

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a Sesizării nr. 3a/2016

privind controlul constituționalității
Hotărârii Parlamentului nr. 1 din 20 ianuarie 2016 pentru aprobarea
Programului de activitate al Guvernului și acordarea votului de încredere
Guvernului și a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1915-VII
din 20 ianuarie 2016 privind numirea Guvernului

(întreprinderea Guvernului)

CHIȘINĂU

22 ianuarie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dnei Sorina Munteanu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 21 ianuarie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 22 ianuarie 2016 în ședință închisă,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 21 ianuarie 2016, deputații Igor Dodon, Vladimir Țurcan, Corneliu Furculiță, Vlad Bătrîncea, Adrian Lebedinschi, Vasile Bolea și Grigore Novac au adresat Curții Constituționale o sesizare prin care solicită controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 1 din 20 ianuarie 2016 pentru aprobarea Programului de activitate al Guvernului și acordarea votului de încredere Guvernului și a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1915-VII din 20 ianuarie 2016 privind numirea Guvernului.

A. Motivele sesizării

2. Autorii sesizării au solicitat anularea actelor contestate, invocând încălcări ale procedurii de investire a Guvernului, care ar fi contrare articolelor 2 și 98 alin. (3) din Constituție.

B. Legislația pertinentă

3. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Articolul 68 Mandatul reprezentativ

- „(1) În exercitarea mandatului, deputații sunt în serviciul poporului.
(2) Orice mandat imperativ este nul.”

Articolul 77 Președintele Republicii Moldova, șeful statului

- „(1) Președintele Republicii Moldova este șeful statului.
(2) Președintele Republicii Moldova reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării.”

Articolul 94 Actele Președintelui

- „(1) În exercitarea atribuțiilor sale, Președintele Republicii Moldova emite decrete, obligatorii pentru executare pe întreg teritoriul statului. Decretele se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. [...]”

Articolul 98 Învestitura

- „(1) După consultarea fracțiunilor parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru.
(2) Candidatul pentru funcția de Prim-ministru va cere, în termen de 15 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.
(3) Programul de activitate și lista Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.
(4) În baza votului de încredere acordat de Parlament, Președintele Republicii Moldova numește Guvernul. [...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

4. Autorii sesizării susțin că ei nu au avut la dispoziție timp suficient pentru a analiza Programul de guvernare și lista membrilor Guvernului, fiindu-le refuzată de către plenul Parlamentului o pauză de trei ore și fiind lipsiți de posibilitatea de a adresa întrebări.

5. În sprijinul pretențiilor lor, autorii sesizării au invocat *„lipsa de legitimitate și ponderea incertă”* a Guvernului investit, precum și *„legitimitatea redusă a Parlamentului”*, anexând la sesizare un sondaj de opinie și articole de presă.

6. Adicional, în sesizare autorii reclamă la Curte faptul că *„liderii opoziției parlamentare și extraparlamentare (Dodon Igor, Renato Usatîi și*

Adrian Năstase)” au fost citați pentru audieri la Ministerul Afacerilor Interne pentru data de 21 ianuarie 2016, ora 8.30.

B. Aprecierea Curții

7. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea reține următoarele.

8. În temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea privind controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului și decretelor Președintelui Republicii Moldova ține de competența Curții Constituționale.

9. Articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul Jurisdicției Constituționale abilitază deputații în Parlament cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

10. În speță, Curtea reține că autorii sesizării invocă în esență încălcarea procedurii de investire a Guvernului.

11. Curtea reține că prerogativa cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele/actele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

12. Curtea menționează că investirea Guvernului este reglementată de articolul 98 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia programul de activitate și lista Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului, care acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

13. Astfel, Curtea este competentă să examineze exclusiv respectarea normelor de **rang constituțional**, în speță întrunirea condiției exprimării **votului majorității deputaților aleși**, prevăzută de articolul 98 alin. (3) din Constituție. Curtea reține că acest aspect al procedurii de investire a Guvernului nu a fost disputat/contestat de către autorii sesizării.

14. Cu privire la competența *ratione materiae* de a examina actele de investire a Guvernului, Curtea reiterează că a statuat în jurisprudența sa anterioară următoarele:

„Este de remarcat că, prin natura sa juridică, **Hotărârea Parlamentului de investitură a Guvernului nu are caracter normativ**. Ea constituie o **expresie a vointei politice a legislativului**, prin care se acordă vot de încredere Programului de activitate și întregii liste a Guvernului [...].

Parlamentul, luând în dezbatere Programul de activitate propus de executiv, nu îl aprobă printr-un act al său, ci îl acceptă, în sensul că prezentarea și acceptarea în principiu a Programului sunt, de fapt, elemente ale procedurii de investitură a Guvernului.”

[HCC nr. 34 din 5 noiembrie 1998]

15. Astfel, urmând jurisprudența sa anterioară (HCC nr. 34 din 5 noiembrie 1998), Curtea reține că Hotărârea Parlamentului nr. 1 din 20 ianuarie 2016, prin care s-a exprimat votul de încredere, fiind **un act**

eminamente politic, nu este susceptibil controlului de constituționalitate.

16. În partea ce ține de „*dezbaterea*” propriu-zisă a programului de activitate și a listei Guvernului, Curtea reține că aceasta este o procedură ce ține exclusiv de **autonomia parlamentară**, fiind dezvoltată prin prevederile Regulamentului Parlamentului. În acest context, Curtea reamintește că, în jurisprudența sa constantă referitoare la preținse încălcări ale prevederilor Regulamentului Parlamentului, a statuat următoarele:

„[E]ste conform Constituției și practicii Curții Constituționale faptul că **controlul de constituționalitate nu se extinde asupra actelor de aplicare a dispozițiilor regulamentare**. Aplicarea Regulamentului este o atribuție a Parlamentului. Orice imixtiune în această activitate din partea unor autorități publice extraparlamentare, inclusiv din partea Curții Constituționale, poate fi calificată ca o încălcare a autonomiei legislativului. În cazul contestării unor acțiuni concrete de aplicare a regulamentului, este constituțională folosirea mijloacelor și procedurilor **exclusiv parlamentare**.”

[Decizia Curții Constituționale nr.5 din 28.09.2000]

17. Prin urmare, Curtea constată lipsa competenței *ratione materiae* de a examina procedurile de investire a Guvernului desfășurate în cadrul exercitării autonomiei parlamentare.

18. Pentru aceleași motive, Curtea nu este competentă să verifice constituționalitatea unui act eminamente politic emis de Președintele Republicii Moldova în procesul investirii unui Guvern.

19. De asemenea, Curtea nu are competența de a verifica constituționalitatea citării cetățenilor menționați în sesizare de către Ministerul Afacerilor Interne, aceasta fiind competența exclusivă a instanțelor de drept comun.

20. În partea ce ține de pretențiile privind „*lipsa de legitimitate și ponderea incertă*” a Parlamentului și a noului Guvern, Curtea reține că este competentă să examineze exclusiv constituționalitatea, nu și legitimitatea unor acte. Curtea reține că este în imposibilitate de a deduce semnificația sintagmelor „*pondere incertă*” și „*legitimitate redusă*”, la fel cum nu este în măsură să pună la baza controlului de constituționalitate sondajele de opinie sau articole de presă.

21. În acest context, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și, deci, nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolelor 26 alin. (1), din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea deputaților Igor Dodon, Vladimir Turcan, Corneliu Furculiță, Vlad Bătrîncea, Adrian Lebedinschi, Vasile

Bolea și Grigore Novac pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 1 din 20 ianuarie 2016 pentru aprobarea Programului de activitate al Guvernului și acordarea votului de încredere Guvernului și a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1915-VII din 20 ianuarie 2016 privind numirea Guvernului, ca fiind depusă cu încălcarea competenței *ratione materiae*.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 22 ianuarie 2016
DCC nr. 2
Dosarul nr. 3a/2016